

NORRTÄLJE
KOMMUN

KVALITETSREDOVISNING

läsåret 2008/09

Verksamheter i kommunal regi inom
Utbildningsnämndens ansvarsområde

Innehållsförteckning

1 Grundfakta	sid 3
2 Underlag och rutiner	sid 5
3 Åtgärder enligt föregående KR	sid 7
4 Förutsättningar för måluppfyllelse	sid 8
5 Arbetet i verksamheten	sid 10
6 Resultat och måluppfyllelse	sid 12
7 Uppföljning av likabehandlingsplan	sid 21
8 Analys av måluppfyllelse	sid 23
9 Åtgärder för förbättring	sid 31
10 Beslut och ansvar	sid 35

1. GRUNDFAKTA

Kvalitetsredovisningen omfattar den kommunala verksamheten inom gymnasieskola och vuxenutbildning i Norrtälje kommun. Till dessa räknas gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning samt SFI (svenska för invandrare) och särvox.

Inom ramen för vuxenutbildningens organisation anordnar kommunen även KY-utbildning (kvalificerad yrkesutbildning) och uppdragsutbildning. Kommunen driver också ett lärcentrum.

Norrtälje har, trots närheten till både Stockholm och Uppsala, en låg utbildningsnivå och andelen personer som går vidare till högre studier ligger enligt SCB:s statistik fortsatt lägre än i många andra delar av Stockholms län.

Kommunens näringslivsstruktur skiljer sig från andra kommuner i länet genom sin höga andel småföretagare inom hantverks- och servicenäringarna. I Skolverkets statistik ingår Norrtälje kommun i gruppen, *Kommuner > 25 000 innevånare* och tillhör därför en annan kommungrupp än grannkommunerna.

1.1 VERKSAMHETER

1.1.1 Gymnasieskolan

Tyngdpunkten i utbildningsnämndens verksamhet vilar på den kommunala gymnasieskolan. Norrtälje kommun erbjuder 12 nationella gymnasieprogram och tre specialutformade program, samt det Individuella programmet för elever som saknar behörighet för att gå ett nationellt eller specialutformat program. Ca 75 procent av eleverna i Norrtälje väljer så kallade yrkesförberedande program. Det är en mycket hög andel jämfört med andra kommuner i länet.

Elever som är inskrivna i särskolan har möjlighet att söka till gymnasiesärskolan. Kommunen erbjuder tre nationella program och ett Individuellt program. Gymnasiesärskolan är fyraårig.

Ungdomar som är mantalsskrivna i Norrtälje kommun har rätt att söka gymnasieutbildning fritt i hela landet. Tas eleven in till en utbildning utanför kommunen betalar Norrtälje för utbildningsplatsen oavsett om utbildningen finns i hemkommunen eller inte.

Vid sidan av kommunens egna gymnasieutbildningar finns tre gymnasiefriskolor i kommunen. Administration av intagningen till samtliga gymnasieutbildningar i kommunen, såväl kommunala som fristående sker via kommunens intagningskansli.

Alla elever som saknar behörighet till gymnasieskolans nationella och specialutformade program erbjuds plats på Individuella programmet. Där ges de tillfälle att läsa upp sina grundskolebetyg. Ofta sker det i kombination med praktik på en arbetsplats. Dessutom ansvarar Individuella programmet för att sysselsätta ungdomar som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret.

1.1.2 Kommunala vuxenutbildningen

Vid sidan av kommunens gymnasieutbildning för ungdomar bedrivs kommunal vuxenutbildning. Medborgare som vill börja studera i vuxen ålder kan vända sig till kommunens vuxenutbildning för att få råd och stöd inför val av studieväg. De som har lägst utbildningsnivå prioriteras. Kommunen anordnar utbildning, dels i kärnämnen, dels i yrkesämnen. Möjlighet finns även att studera på distans hos olika fristående vuxenutbildningsanordnare.

Kommunens vuxenutbildning anordnar grundläggande vuxenutbildning för dem som har ofullständiga grundskolestudier, samt ansvarar även för särsvuxutbildning och kommunens SFI-undervisning.

Slutligen har kommunen sedan många år ett lärcentrum. Där kan studerande följa högskolekurser som anordnas på distans mot olika högskolor och universitet. Även KY-utbildning och viss uppdragsutbildning anordnas.

Andelen medborgare i kommunen som deltar i kommunens vuxenutbildningar har under de senaste åren sjunkit. Orsakerna är flera, förbättrad konjunktur, begränsat antal studieplatser och mindre förmånliga studiestödsregler för vuxenstuderande. Under våren 2009 har en ökning av antalet sökande till vuxenutbildningen på nytt noterats.

1.2 ORGANISATION

Sedan år 2007 är utbildningsnämndens verksamheter indelade i ett antal självständiga enheter med en ansvarig rektor på varje enhet. Som stöd har rektor en pedagogisk ledningsgrupp som består av programledare från de olika gymnasieprogrammen som ingår i enheten. Arbetet inom enheterna är organiserat i arbetslag kring elevgrupper.

Tidigare har en särskild enhet för elevstöd funnits, Resursenheten. Den är nedlagd sedan den 1 augusti 2008, och ansvar och resurser har övergått till rektorerna på undervisningsenheterna. Det gäller specialpedagogiskt stöd, elevhälsostöd och studie- och yrkesvägledning. Skolhälsovården upphandlas sedan år 2007 av förvaltningskontoret från Tiohundra AB.

2. UNDERLAG OCH RUTINER

2.1 KVANTITATIVA UNDERLAG

Följande kvantitativa underlag användes vid framtagningen av årets kvalitetsredovisning:

- **Skolverkets betygsstatistik** och jämförelser mellan betyg och resultat på nationella prov från år 2008 och bakåt
- **Enheternas egen statistik** för år 2009 när det gäller
 - o Betyg
 - o Resultat på Nationella prov

2.2 KVALITATIVA UNDERLAG

Följande kvalitativa underlag användes:

- **Enkät till årskurs 2-elever** år 2008 och 2009
- **BRUKS:s självskattningsmaterial**
 - o Följande indikatorer användes, inom det pedagogiska arbetet A 3.10 Kunskap och bedömning och inom styrning och ledning B 4.5 Betygsättning samt inom systematiskt kvalitetsarbete C 1.5 Resultat och analys.
- **Rådslag** mellan förvaltningsledningen och de pedagogiska ledningsgrupperna i gymnasieskolan kring frågan hur vi kan hjälpa åt så fler elever når målen
- **Djupintervjuer** med elever i årskurs 3

2.3 ARBETSPROCESSEN

Under det gångna läsåret skedde en medveten förskjutning mot ökat fokus på det lokala kvalitetsarbetet på enheterna. Förvaltningens kvalitetsarbete var i första hand inriktat på att stödja detta arbete. Ett **gemensamt årspussel** för det systematiska kvalitetsarbetet utarbetades och en särskild **kvalitetsstyrgrupp** inrättades där gymnasieskolan fanns representerad tillsammans med förskola och grundskola. Som stöd utarbetades en **gemensam mall** för kvalitetsredovisningen med utgångspunkt från Skolverkets allmänna råd. Mallen var gemensam för alla verksamheter.

Enheternas kvalitetsarbete skedde i enlighet med de åtgärder som lyfts fram i de lokala arbetsplanerna. Särskilt fokus lades på förbättrad analys av verksamhetens resultat och på hur vidtagna åtgärder påverkat resultaten. Utbildningsnämndens verksamheter ombads att särskilt beskriva hur man arbetat med kommunfullmäktiges övergripande mål som handlar om att förbättra kunskapsresultaten och att öka likvärdigheten i bedömning och

betygsättning. De ombads även att beskriva hur arbetet med decentralisering av stödet till eleverna hade skett i samband med att Resursenheten avvecklats.

Resultatet från elevenkäten som besvarades av årskurs 2-eleverna presenterades för arbetslagen vid enhetskonferenserna och analyserades därefter på arbetslagsnivå.

Samtliga arbetslag arbetade under två eftermiddagar med BRUK:s självskattningsmaterial kring bedömning och betygsättning. De reflekterade över bedömningens betydelse för lärandet och hur betygsättningen kunde göras mer rättvis.

Djupintervjuer med slumpmässigt utvalda elever i årskurs 3 kring bedömning och betygsättning genomfördes av förvaltningskontorets utvecklingsledare. Intervjuerna genomfördes i grupp och frågeställningarna anknöt till BRUK:s självskattningskriterier inom de områden som lärarna tidigare fått arbeta med. Resultatet redovisades för rektorerna och eleverna erbjöds tillfälle till gemensam återkoppling av den samlade bilden som framkommit.

Därefter upprättades den gemensamma kvalitetsredovisningen för utbildningsnämndens verksamhetsområden.

3 ÅTGÄRDER ENLIGT FÖREGÅENDE KVALITETSREDOVISNING

I enheternas Kvalitetsredovisningar för år 2007 redovisades ett antal utvecklingsområden som man arbetade vidare med under år 2008. Styrande för insatserna var resultaten från enkäten som eleverna i årskurs 2 besvarade våren 2008, samt enheternas arbete med att identifiera vilka faktorer som påverkade elevernas kunskapsresultat.

När det gäller kunskapsresultaten konstaterade flera enheter att det fanns ett samband mellan hög närvaro och goda studieresultat, liksom med förmågan att inte samla inlämningsuppgifter och andra arbeten på hög. De åtgärder som vidtogs syftade till att följa upp närvaron på ett mer systematiskt sätt och ge föräldrar/vårdnadshavare möjlighet till insyn i lärarnas närvarorapportering. Flera enheter fokuserade på att utarbeta tydliga regler för vad som gällde vid betygsättning inför avslutad kurs.

Enheterna arbetade med att bli tydligare gentemot eleverna när det gäller vilka krav och förväntningar som ställdes på dem under gymnasietiden, samtidigt som man placerade det extra stödet närmare eleverna i det dagliga arbetet på programmen.

Inom de yrkesförberedande programmen lyfte man fram programmens karaktär och ökade samverkan mellan karaktärsämnen och kärnämnen. Nya pedagogiska arbetsformer såsom tematiska studier och projektarbeten prövades.

Hela gymnasieskolan arbetade med Friendskonceptet för att motverka mobbning och kränkande behandling. Det skedde med stöd från Roslagens Sparbank. Flera enheter prioriterade arbetet med elevdemokratifrågorna. För att hålla liv i demokratikedjan arbetade man med att ge den ett meningsfullt innehåll som engagerade eleverna. Några enheter prioriterade att arbeta med mentorsrollen. En enhet kartlade elevernas lärstilar.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR MÅLUPPFYLLELSE

4.1 PERSONAL

Enheterna redovisade att man hade tillgång till en engagerad personal. Andelen behöriga lärare inom gymnasieskolan låg på drygt 61 procent. De studieförberedande programmen hade en betydligt högre andel behöriga lärare medan däremot andel behöriga lärare på yrkesförberedande program var lägre. De obehöriga lärarna återfanns främst inom karaktärsämnena. Obehöriga lärare uppmuntrades att bygga på sin behörighet.

4.2 EKONOMI

Gymnasieenheternas verksamheter finansierades via en programpeng. Pengen varierade mellan programmen, från 61 700 kronor/elev på Samhällsvetenskapsprogrammet till 99 700 kronor/elev på Estetiskt programmet, inriktning Musik. Gymnasiesärskolans verksamhet var däremot anslagsfinansierad.

Den gymnasiala vuxenutbildningen finansierades via en ersättning per verksamhetspoäng. Grundläggande vuxenutbildning, SFI-utbildningen och särvuxutbildningen var anslagsfinansierade. Via socialförvaltningen fick vuxenutbildningen viss kompensation för SFI-studeranden. Bidraget utgjorde en del av den schablonersättning kommunen fått från Migrationsverket. För de studerande på KY-utbildningarna fick kommunen ersättning från Myndigheten för Kvalificerad yrkesutbildning.

Kommunens lärcentrum finansierades i första hand via kommunalt anslag medan uppdragsutbildningen var självfinansierad. Överskottet från uppdragsutbildningen täckte underskott i budgeten för kommunens lärcentrum.

4.3 LOKALER

Gymnasieskolan hade överlag bra och ändamålsenliga lokaler som höll hög standard. Däremot ökade trängseln i lokalerna på grund av att tillströmningen av elever ökade. Det gällde framför allt på RYG-enhetens program. På MNS-enheten löste man trångboddheten genom att erbjuda eleverna distansundervisning en dag i veckan. Eleverna studerade hemifrån istället för att ha lektioner i skolans lokaler.

Rodengymnasiets aula byggdes om under året och det innebar att elever på Estetiska programmet och Musikproducentprogrammet inte kunde använda lokalen för sina produktioner. Inom gymnasiesärskolan evakuerades elever till lokaler utanför Rodengymnasiet på grund av reparationsarbeten. Under året togs nya lokaler i anspråk för Individuella programmets uppföljningsverksamhet, vilken riktade sig till ungdomar som saknade sysselsättning.

4.4 IT OCH LÄROMEDEL

En ny lärplattform, Fronter installerades. Den innebar förbättrade möjligheter för lärarna att använda IT i undervisningen, och även att möjligheten för elever och föräldrar att följa kunskapsresultaten förbättrades.

När det gäller datortätheten varierade den mycket mellan programmen, från att varje elev på programmet hade en egen bärbar dator, till att eleverna hade tillgång till en datasal som användes av ca hundra elever. Under året installerades ett trådlöst nätverk. Vissa övergående problem när det gällde driften innebar att nätverket inte kunde utnyttjas fullt ut.

5. ARBETET I VERKSAMHETEN

Från förvaltningsledningens sida signalerades fokus, i årets kvalitetsarbete på kunskapsresultat, likvärdig bedömning och betygsättning i årets kvalitetsarbete. Nedan följer en sammanfattning av hur enheterna arbetat med de kommunövergripande mål som rör just förbättrade kunskapsresultat och ökad likvärdighet i bedömning och betygsättning.

Därutöver ombads gymnasieskolans enheter särskilt beskriva hur elevernas behov av specialpedagogiskt stöd tillgodosetts. Önskemålet skedde mot bakgrund av nedläggningen av Resursenheten.

5.1 DE KOMMUNÖVERGRIPANDE MÅLEN

Kunskapsresultaten ska förbättras

Flera enheter rätade upp sitt interna regelsystem för betygsättning efter avslutad kurs. Tidigare var det vanligt att elever hade "rester". En mängd restuppgifter, kanske så långt tillbaka som från årskurs 1, gjorde det till slut övermäktigt för eleven att avsluta studierna med ett fullständigt slutbetyg. En välvillig inställning från pedagogernas sida med att sätta IG på kursen i avvaktan på att resterande betygsunderlag lämnats in, trots att betygsunderlag egentligen fanns, medverkade till utvecklingen. En tydlighet med vad som gällde för betygsättning efter avslutad kurs, samt så kallade "kom i kapp-dagar", infördes på några enheter.

De flesta enheterna arbetade med att tydliggöra programmets karaktär så att alla inom arbetslagen arbetade mot programmålen. Detta tog sig bland annat synligt uttryck i att kärnämneslärarna på Byggprogrammet och Fordonsprogrammet bar snickarbyxor respektive verkstadsoverall. Tematiskt arbete där kärnämnen stöttade karaktärsämnen bedrevs i syfte att ge eleverna sammanhang och mening i studierna.

Flera enheter valde att göra vissa förändringar i poängplanerna som innebar att kurserna inte läses över så lång tid. Det gällde framför allt kärnämneskurserna. På en enhet infördes s.k. kärnämnesveckor då eleverna "koncentrationsläste" kärnämnen enligt ett tematiskt upplägg.

En enhet kartlade elevernas lärstilar i syfte att anpassa undervisningen efter varje elevs individuella behov.

Likvärdig bedömning och betygsättning garanteras

Frågor som rörde likvärdig bedömning och betygsättning stod högt på agendan under året. I januari månad genomfördes en gemensam kompetensutvecklingsdag för alla pedagoger inom enheterna kring likvärdig bedömning och betygsättning. Därefter analyserade alla arbetslag med stöd av BRUK:s självskattningsmaterial hur bedömning och betygsättning

skedde på enheten. Ett urval av elever i årskurs 3 djupintervjuades om hur de såg på lärarnas bedömning och betygsättning.

En enhet arbetade särskilt aktivt med att ta fram generella och gemensamma betygskriterier tillsammans med pedagoger och elevrepresentanter. Samtliga enheter arbetade med att tolka kursplaner och betygskriterier i de enskilda ämnena och med att kommunicera dessa till eleverna.

Pedagogerna på de flesta enheterna hjälptes åt med att rätta resultaten från Nationella proven. Även i andra sammanhang tog man hjälp av varandra när det gällde bedömning av elevernas resultat. En enhet arbetade med att införa gemensamma och standardiserade uppgifter som alla eleverna genomgick inom respektive moment i undervisningen. Därefter bedömdes elevernas resultat kollegialt av lärarna.

5.2 DECENTRALISERING AV ELEVSTÖDET

Enheterna ombads att beskriva hur man organiserade stödet till elever som tidigare tillhandahölls av Resursenheten. Från läsåret 2008/09 upplöstes Resursenheten och ansvaret för berörd personal tillfördes enheterna. Särskilt intressant var att få veta hur förändringen påverkat stödet till elever med behov av specialpedagogiskt stöd.

Av enheternas kvalitetsredovisningar framgick att elevernas behov av extra stöd hade tillgodosetts i det dagliga arbetet med eleverna ute på programmen. Det skedde dels genom att de ordinarie lärarna avsatte tid för att hjälpa eleverna, dels genom att vissa enheter anställde egen specialpedagogisk kompetens. Stödet lades närmare eleven och ordinarie lärare fick ta större ansvar för att hjälpa eleverna. Resultatet från elevenkäten visade att andelen som ansåg att de fick tillräcklig hjälp när de behövde det inte förändrades jämfört med tidigare år. Dessutom klarade fler elever att nå målen än tidigare år. Se kapitel 6.

Alla enheter utom Häveröenheten anställde egna studie- och yrkesvägledare. Häveröenheten köpte istället tjänsten från annat håll. Vägledarna knöts närmre programmets verksamheter och flertalet av dem adjungerades till enheternas ledningsgrupper. Elevhälsan fortsatte sitt arbete som tidigare. Någon förändring i dimensioneringen av resurserna skedde inte, varken vad gäller studie- och yrkesvägledning eller elevhälsan.

6. RESULTATET OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål 1 Kunskapsresultaten ska förbättras

Gymnasieskolan

Andelen elever med slutbetyg och högskolebehörighet ökar

Redan i samband med att Skolverket redovisade sin officiella statistik för år 2008 framkom att andelen elever som slutat gymnasieskolan med behörighet att söka vidare till högskolan ökat, från 86,5 procent år 2007 till 89,7 procent år 2008. Resultaten varierade mellan programmen och några få visade på sämre resultat än tidigare, men de flesta hade förbättrat sina resultat och några dessutom mycket kraftigt. Särskilt stor var förbättringen på Estetiska programmet, men även Hotell- och restaurangprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och Häveröprogrammet visade på tydligt förbättrade resultat.

Enheternas kvalitetsredovisningar för år 2009 visade att trenden mot förbättrade resultat höll i sig och ytterligare förstärktes på program som redan år 2008 hade förbättrat resultaten. Andra program som redovisar att de också lyckats mycket bra år 2009 är Medieprogrammet och Teknikprogrammet, samt Omvårdnadsprogrammet och Fordonsprogrammet. En tydlig trend mot fler elever som gick ut gymnasiet med slutbetyg och behörighet att söka vidare till högskolan konstaterades.

Eleverna på programmen klarade sig bra

En svag ökning av avgångselevernas genomsnittliga betygspoäng från 13,6 år 2007 till 13,7 år 2008 konstaterades. Vid en jämförelse på programnivå mellan Norrtäljes resultat och riket i sin helhet låg Norrtäljes elever väl till vad gällde det genomsnittliga betygsvärdet på motsvarande program. I vissa fall låg Norrtälje mycket över snittet i riket, t ex på Elprogrammet, Handel- och administrationsprogrammet, Medieprogrammet och Häveröprogrammet. Endast Barn- och fritidsprogrammet och Fordonsprogrammet uppvisade sämre resultat än snittet i riket.

Enheternas kvalitetsredovisningar för år 2009 visade på ytterligare förbättringar på programnivå. Största förbättringen stod Samhällsvetenskapsprogrammet, (MNS) för. Man redovisade att den genomsnittliga betygspoängen ökat från 14,1 till 16,1

Färre elever hade reducerat program

Ytterligare en trend i rätt riktning var att andelen elever med reducerat program minskade kraftigt. År 2007 gick 14 procent av eleverna ut gymnasiet med reducerat program. Den siffran sjönk till 6,2 procent år 2008. Resultatet för år 2008 visade dock att andelen elever som gick ut med reducerat program fortfarande låg över genomsnittet i riket på vissa

program. Det gällde Barn- och fritidsprogrammet, Estetiska programmet och Samhällsvetenskapsprogrammet.

I årets kvalitetsredovisningar framgick glädjande nog att andelen elever som avslutade gymnasieskolan med reducerat program sjunkit ytterligare, och på Samhällsvetenskapsprogrammet hade andelen sjunkit till 4,7 procent. Det ska jämföras med år 2007 då andelen låg på 31 procent. Även på Barn- och fritidsprogrammet och Estetiska programmet gick allt färre elever ut gymnasiet med reducerat program.

Medieprogrammet däremot visade istället på en hög andel elever som lämnade gymnasiet med utökat program. Utökningen syftade till att bygga på behörigheten till högre utbildning.

Fler elever nådde målen i enskilda ämnen

Elevernas resultat i enskilda kurser fortsatte att förbättras. De kurser som följdes upp var,

- engelska A
- matematik A
- svenska A och B
- karaktärfämne 1 och 2
- projektarbete

Störst förbättring av resultaten skedde i matematik A. Av de elever som lämnade gymnasiet med slutbetyg år 2008 hade 97,4 procent nått målen i kursen. År 2007 var andelen 93,4 procent. Även i de andra ämnena noterades förbättringar, t ex i svenska B från 94,4 procent till 97,7 procent. Enheternas kvalitetsredovisningar för år 2009 bekräftade att den positiva utvecklingen hållit i sig.

37 procent av IV-eleverna som valde studier nådde gymnasiebehörighet

Av de elever som började på Individuella programmet, (IV) hösten 2008 valde 71 procent att läsa upp sina betyg. Övriga valde att praktisera på en arbetsplats. Av dem som studerade lyckades 37 procent nå behörighet till nationellt program under året och det genomsnittliga meritvärdet för de elever som studerade ökade med 18 procent.

Hösten 2008 var totalt 107 elever inskrivna på IV. I februari månad år 2009 skrevs ytterligare 75 elever in. De flesta nya skrevs in i den nystartade verksamheten som riktade sig till ungdomar som omfattades av kommunens uppföljningsansvar, dvs ungdomar under 20 år som saknade sysselsättning. Ytterligare sex elever tillkom senare under våren.

Även antalet elever på IVIK (Individuella programmets invandrarklass) ökade under året och i april månad var antalet inskrivna elever 42. Elevernas studieresultat förbättrades hela tiden och av de elever som skrevs in år 2007 nådde 100 procent målen i matematik under läsåret. I engelska nådde 82 procent målen. 77 procent nådde målen i samtliga ämnen, vilket krävs för att bli behörig till nationellt eller specialutformat program.

Något förbättrat resultat i elevenkäten

Av elevenkäten som besvarats av eleverna årskurs 2 framgick att eleverna oftast uppfattade lärarna som kunniga i sina ämnen och att lärarna bemötte eleverna på ett positivt sätt. Däremot ansåg många elever att det fortfarande var bristande arbetsro på lektionerna.

Något fler elever än tidigare ansåg att det var stor variation på arbetssätten under lektionerna och att lärarna samverkade mellan ämnena. 70 procent tyckte att de fick extra hjälp när de behövde det.

24 procent av eleverna fanns inte kvar på sitt program efter 3 år

Av eleverna som lämnade grundskolan år 2006 antogs 649 till någon av de studievägar som Norrtäljes gymnasieskolor erbjöd. Dessutom antogs 90 elever till så kallad PRIV-plats, vilket innebär att elev som saknade behörighet, men ändå bedömdes klara utbildningen fick tillfälle att följa undervisningen på sökt program. Eleven fick extra hjälp i det behörighetsgivande ämnet som eleven saknade betyg i. När målen för godkänt hade nåtts skrevs eleven över som ordinarie elev på programmet. Övriga elever som saknade behörighet till gymnasieskolans nationella och specialutformade program erbjöds plats på Individuella programmet.

Av de elever som togs in i kommunens gymnasieskolor år 2006 lämnade 403 elever eller 62 procent gymnasieskolan med slutbetyg år 2009. 43 elever, eller 6,6 procent, slutade gymnasieskolan med samlat betygsdokument. Därutöver beviljades 47 elever förlängd studiegång under läsåret 2009/10. Det innebär att 24 procent eller 156 elever inte fanns kvar på sitt gymnasieprogram efter tre år.

Förutom de elever som började gymnasiet 2006 har ytterligare 101 elever som är födda 1989 eller tidigare avslutat sina studier år 2009. Av dem erhöll 64 elever slutbetyg.

Gymnasiesärskolan

43 procent nådde VG

Gymnasiesärskolan är fyraårig. Eleverna i gymnasiesärskolan följde studieplanen för sitt program och betygsattes på de kurser som ingick på programmet. I gymnasiesärskolan kan eleverna nå målen för G eller VG.

År 2008 nådde 42,5 procent av eleverna målen för VG. Det var en liten sänkning av elevernas resultat från år 2007, utom på Hotell- och restaurangprogrammet, HR4. På HR4 noterades en 20-procentig ökning av andelen elever som nådde de högre betygsstegen.

År 2009 ökade elevernas resultat något jämfört med år 2008. Andelen elever som nådde VG uppgick till 43 procent. Förändringen från år 2008 innebar en svag förbättring på Medieprogrammet, MP4 och Individuella programmet, IVP4. Eleverna på Naturbruksprogrammet, NP4 presterade samma resultat som året innan, medan eleverna på HR4 däremot inte lyckades nå upp till 2008 års resultat.

Vuxenutbildningen

Förbättrade resultat i svenska och engelska

Allt fler av de som studerade svenska nådde bra resultat. I svenska A klarade 93,3 procent att nå målen och 76,7 nådde de högre betygen. Det var en förbättring från tidigare år. I svenska B lyckades 89,7 procent nå gränsen för godkänt och 61,9 procent de högre betygsstegen. Resultatet innebar en förbättring mot tidigare år.

I kursen matematik A däremot sjönk andelen som nådde godkänt betyg något jämfört med våren 2008. Ändå nådde 84,2 procent målen och 38,6 procent de högre betygsstegen. De bästa resultaten uppvisades i Engelska A där hela 97,4 procent nådde målen och 89,6 procent lyckades nå de högre betygsstegen.

Många avhopp på omvårdnadsutbildningen

Två yrkesutbildningar som bygger på gymnasieskolans kurser, dels en omvårdnadsutbildning, dels en påbyggnadsutbildning till barnskötare anordnades. Intagningen till påbyggnadsutbildningen är stoppad, medan omvårdnadsutbildningen kommer att anordnas även i fortsättningen.

Resultaten för de som avslutade omvårdnadsutbildningen under året redovisas nedan. Utbildningen kunde läsas dels som närstudier, dels på distans. Drygt en tredjedel av eleverna läste på distans.

Samtliga 26 studerande som avslutade sin utbildning till jul hade godkänt resultat. Vårterminen år 2009 lyckades 30 av 36 studerande klara godkänt resultat. Några elever som läste utbildningen på distans valde att hoppa av under den sista terminen. Även ett antal studerande på termin 1 och 2 valde att lämna utbildningen. Sammanlagt hoppade 27,2 procent av i förtid. 63,6 procent angav hälso-, ekonomiska eller sociala skäl till avhoppet. Övriga klarade inte att studera på distans.

Mål 2 Likvärdig bedömning och betygsättning garanteras

Gymnasieskolan

Resultaten på Nationella proven

De flesta enheterna jämförde elevernas resultat på Nationella proven med kursbetygen.

I kursen matematik A fick en stor andel elever högre kursbetyg än resultat på Nationella provet. Skillnaden var särskilt stor på de yrkesförberedande programmen, medan skillnaden var minst på Naturvetenskapsprogrammet.

Skillnaden i överensstämmelse mellan resultaten på yrkesförberedande program och studieförberedande program var mindre i engelska A.

I kursen svenska B låg överensstämmelsen mellan 50 och 80 procent. Den berodde, dels på att eleverna fick högre kurs betyg än resultat på det Nationella provet, dels på att de fick lägre betyg.

På Individuella programmet gjorde alla elever Nationella provet i engelska för årskurs 9. Resultatet överensstämde till 100 procent med ämnesbetyget. Däremot gjorde ingen elev Nationella provet i matematik för årskurs 9, och endast hälften av eleverna Nationella provet i svenska. Graden av överensstämmelsen i svenska redovisades inte.

70 procent av eleverna var positiva

Av enkäten som årskurs 2-eleverna besvarade framgick att ca 70 procent av eleverna tyckte att lärarna satte rättvisa betyg. Lika stor andel ansåg att de kände till kunskapsmålen och hade fått information om vad som krävdes för de olika betygen. Resultaten låg på samma nivå som de har gjort de senaste tre åren. Det fanns skillnader mellan hur eleverna svarat på olika program, till exempel låg Häverögymnasiets resultat betydligt över den genomsnittliga nivån.

I samband med intervjuerna med elever i årskurs 3 framkom att de flesta eleverna i stort sätt tyckte att betygen var rättvisa. De ansåg att de hade en ganska god uppfattning om vad som krävdes för att nå de olika betygsstegen. Däremot såg de ingen tydligt kopplingen mellan betygsriterierna på kursen och lärarens bedömning och betygsättning. Ändå ansåg de elever som förstått på vilka grunder betygen sattes, att betygsättningen var mer rättvis än de elever som saknade dessa kunskaper.

Eleverna tyckte att de oftast fick chans att visa sina kunskaper. På de yrkesförberedande programmen ansåg eleverna att det var möjligt att nå samtliga betygsnivåer medan eleverna på de studieförberedande programmen tvärtom ansåg att det inte var möjligt.

”Lärarna använde inte samma ”linjal”

De intervjuade eleverna ansåg att lärarna på de olika programmen inte använde samma ”linjal” när de bedömde elevernas kunskaper. De trodde att det var lättare att få bra betyg på yrkesförberedande program jämfört med på studieförberedande program. Uppfattningen delades av eleverna oavsett vilket program de gick på. Elever på de studieförberedande programmen framhöll betydelsen av att alla elever gav samma förutsättningar när det gällde möjligheten att nå högre betyg. Inom MNS-enheten togs en generell bedömningsmatrix fram under året som visade vad som kännetecknade de olika betygsnivåerna. Den togs fram i aktiv medverkan från elevrepresentanter inom enheten.

Gymnasiesärskolan

Bedömningen skedde på olika sätt

Samtliga program arbetade under året med BRUK:s självskattning kring betygsättning. Där framkom att gymnasiesärskolan kännetecknades av att bedömningen av elevernas kunskaper skedde på olika sätt. Av enhetens kvalitetsredovisning framgick att arbetet inom gymnasiesärskolan präglades av att man jämförde och diskuterade olika elevprestationer. Däremot har det varit svårt att förmedla till eleverna vilka mål man arbetade mot och vad som krävdes för att nå de olika betygsstegen. Kännetecknande för gymnasiesärskolan var dock att alla elever genom den undervisning som bedrevs där hade möjlighet att nå samtliga betygsnivåer.

Av elevintervjuerna med årskurs 4-eleverna framkom att eleverna upplevde att betygsättningen var rättvis. Uppfattningen grundade sig på elevernas förtroende för lärarna och för att de satte rättvisa betyg.

Vuxenutbildningen

Resultaten på Nationella proven

En jämförelse mellan betygen i matematik A och resultaten från Nationella proven visade på god överensstämmelse. I svenska och engelska genomförde för få studerande Nationella proven för att man skulle kunna göra någon jämförelse.

Kännedom om vad som förväntas för att nå olika betygsnivåer

Alla arbetslag arbetade med BRUK:s självskattning kring betygsättning. Kännetecknande för enheterna var att lärarna såg till att varje studerande förstod vad de förväntades åstadkomma för att nå de olika betygsnivåerna, och att de studerande hade möjlighet att nå samtliga kravnivåer i kurserna. Däremot fanns skillnader i uppfattningen om huruvida lärarna systematiskt jämförde olika studieprestationer för ökad bedömaröverensstämmelse. Önskemål om att träffa pedagoger från andra skolor framfördes. Verksamma pedagoger inom särvox framförde att man hade tillgång till ett nätverk med andra särvoxpedagoger och kontakter med Specialpedagogiska myndigheten.

Mål 3 Delaktigheten i och erfarenheten av demokratisk fostran ökar

Gymnasieskolan

Förbättrat resultat

Av elevenkäten som riktade sig till elever årskurs 2 framgick att fler elever än tidigare ansåg att deras synpunkter togs tillvara på ett bra sätt och att de fick möjlighet att dels påverka hur man arbetade på lektionerna, dels innehållet i själva undervisningen. Mellan 55 och 60 procent delade den uppfattningen. Vissa program visade på mycket förbättrade resultat. Dit hörde Elprogrammet och Häveröprogrammet.

Barn- och fritidsprogrammet hade inflytandefrågorna som prioriterat mål under läsåret och de visade också på förbättrat resultat när de gäller elevernas inställning till inflytandet på skolan. Även Omvårdnadsprogrammet Samhällsvetenskapsprogrammet visade på förbättrade resultat.

Eleverna på Estetiskt program tyckte att deras inflytande i skolan hade ökat. Det tyckte även eleverna på RES-enheten och RSU-enheten. Resultaten på programnivå samvarierade med resultaten som rör elevernas uppfattning om skolledningens intresse för vad eleverna tyckte.

Gymnasiesärskolan

De som svarat är övervägande positiva

Över 80 procent av eleverna i gymnasiesärskolan som svarade på elevenkäten tyckte att de hade stort inflytande i skolan. Det var en ökning med 15 procent, men då saknades svar från två program.

Vuxenutbildningen

Mötesplats för studerande

Inom vuxenutbildningen fick de studerande inte tillfälle att lämna sina synpunkter i enkätform. Däremot anordnades träffar där skolledningen bjöd in de studerande kring frågor som handlade om trivsel, kontakten med lärarna, studerandeservice och tillgänglighet mm. I vilken utsträckning de studerande använde sig av möjligheter till att framföra sina synpunkter framgick inte.

Mål 4 Insyn i elevernas kunskapsutveckling ökar

Gymnasieskolan

Utvecklingssamtalen gav ingen ny information

Även om resultatet i elevenkäten förbättrades något ansåg fortfarande många elever att utvecklingssamtalen med mentor inte kändes meningsfullt. RES-enheten redovisade dock mycket förbättrade resultat när det gällde elevernas inställning till utvecklingssamtalen. Även Elprogrammet och Byggprogrammet förbättrade sina resultat kraftigt. Elprogrammet redovisade att elevdokumentationen hade förbättrats, vilket inneburit att insynen både för elever och föräldrar ökat.

Av intervjuerna med eleverna i årskurs 3 framgick att eleverna tyckte att utvecklingssamtalen inte gav någon ny information. Lärarna redovisade hur eleven låg till i de olika ämnena, uppgifter som samlats in från övriga undervisande lärare. Uppgifterna var mycket summariska, och om eleven ville ha kompletterande uppgifter kunde mentor inte svara.

Eleverna ville ha mer återkoppling

Av intervjuerna framkom att eleverna i första hand byggde sin uppfattning om hur de låg till i de olika ämnena på vilka resultat de hade presterat på prov och inlämningsuppgifter. De var osäkra på vilken betydelse det hade om man var aktiv på lektionerna, och de visste inte om APU:n hade någon betydelse för betygsättningen. De såg heller ingen koppling mellan bedömningen av sina kunskapsresultat, mål och betygskriterier.

Ca 70 procent som svarade på elevenkäten ansåg att de kände till kunskapsmålen och något större andel att lärarna hade informerat dem om vad som krävs för att uppnå olika betyg. En ökad andel ansåg att de fått feedback från lärarna på sina prestationer. Vid elevintervjuerna framkom dock att man efterfrågade mer återkoppling i den dagliga undervisningen.

Eleverna som intervjuades hade nästan ingen erfarenhet av självbedömning. Detta bekräftades av enheternas kvalitetsredovisning när man redovisade resultaten av arbetet med BRUK:s självskattningsmaterial inom Kunskap och bedömning. Där framkom även att man på de flesta håll inte kommit så långt när det gäller att se bedömningen som en del i lärandet.

Gymnasiesärskolan

Täta kontakter för insyn

I gymnasiesärskolan anser 89 procent att de fått feedback på sina prestationer. Man dokumenterade elevernas lärande främst i kärnämnen och det var delvis systematiserat. Bedömningen av elevernas lärande gjordes genom prov och tester och kommunicerades genom täta samtal med elever och föräldrar. Eleverna gjorde självbedömning som en del i ett socialt samspel. Alla elever hade en individuell utvecklingsplan.

Vuxenutbildningen

Daglig återkoppling

Vuxenutbildningen redovisade att undervisningen skedde i nära dialog med de studerande och att de studerande fick daglig återkoppling på sina resultat och sin kunskapsutveckling.

7. UPPFÖLJNING AV LIKABEHANDLINGSPLANEN

7.1 RESULTAT

Gymnasieskolan

Alla enheter hade Likabehandlingsplaner. Under året inledde enheterna ett samarbete med organisationen Friends, vilket innebar att all personal fick utbildning i förebyggande åtgärder mot mobbning och annan kränkande behandling. Kamratstödjure utsågs i klasserna och de fick utbildning.

I elevenkäten som besvarats av eleverna i årskurs 2 framgick att ca 90 procent av eleverna kände sig trygga i sin skola. Resultatet låg på samma nivå som tidigare år.

Andelen elever som kände sig sedda och respekterade ökade till 85 procent och andelen elever som instämde i att de inte blev mobbade av lärare eller klasskamrater låg oförändrat på 80 procent.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan är en del av Rodengymnasies RSU-enhet och omfattades av enhetens gemensamma Likabehandlingsplan. Arbetet med eleverna i gymnasiesärskolan byggde helt på ett inkluderande förhållningssätt. Detta förutsatte i sin tur att eleverna kände sig trygga utanför sin egen grupp och i samspel med andra ungdomar på skolan.

Eleverna besvarade enkäten riktad till elever i årskurs 2. Endast 40 procent av eleverna på HR4 ansåg att de kände sig trygga på skolan och MP4:s elever svarade inte. Med hänsyn till hur eleverna svarade på andra enkätfrågor tolkades svaren som att det var när gymnasiesärskolans elever vistades i skolans gemensamma lokaler, och när de mötte elever från andra program, som de kände sig otrygga.

Å andra sidan tyckte över 80 procent av eleverna att de blev sedda och respekterade på skolan. Det var en förbättring från tidigare år. Även inom gymnasiesärskolan arbetade man enligt Friendsmodellen med kamratstödjure, som i sin tur fick stöd av vuxna på enheten.

Vuxenutbildningen

Även inom vuxenutbildningen fanns Likabehandlingsplaner upprättade.

7.2 ANALYS

Även om Likabehandlingsplaner finns upprättade och enheterna har arbetat aktivt för att motverka mobbning och kränkande behandling kvarstår faktum att det finns elever som fortfarande känner sig otrygga och som inte känner sig sedda och respekterade i skolan. Frågan är på vilket sätt enheterna hittills har fångat upp elevernas upplevelser och erfarenheter, vid sidan av brukarenkäten.

Resultatet från brukarenkäten, när det gäller gymnasiesärskolans elever, synliggör betydelsen av att enheternas Likabehandlingsplaner inte enbart tar fasta på situationen för de egna eleverna. Lokalerna delas av flera enheter. Därför bör Likabehandlingsplanerna även innehålla förslag om hur kontakten och bemötandet av elever från andra enheter kan utvecklas.

7.3 ÅTGÄRDER

Likabehandlingsplaner ska upprättas för varje särskild verksamhet, och arbetet med att ta fram dem bör ingå som en del i det lokala årspusslet på enheten tillsammans med det systematiska kvalitetsarbetet.

Det bör övervägas om kommunen ska tillhandahålla en gemensam enkät i Fronter, vilken alla elever får besvara. Att bearbeta resultaten däremot tillkommer enheterna att ansvara för liksom att utarbeta Likabehandlingsplaner med stöd av den kommungemensamma mallen.

Likabehandlingsplanerna ska publiceras på enheternas hemsidor och lämnas till förvaltningskontoret senast i slutet på december, innevarande läsår.

8. ANALYS OCH MÅLUPPFYLLELSE

Mål 1 Kunskapsresultaten ska förbättras

Gymnasieskolan

Eleverna på studieförberedande program ligger väl till

Den genomsnittliga betygspoängen är ett mått på hur väl eleverna når målen. På individnivå har betygspoängen, eller det så kallade jämförelsetalet stor betydelse när eleverna ska söka vidare till högskolan. Ca 25 procent av eleverna i Norrtälje väljer ett studieförberedande program. De övriga väljer att gå ett yrkesförberedande program. Det omvända förhållandet gäller i många andra kommuner.

De elever som valt att gå ett studieförberedande program hävdar sig dock väl i jämförelse med elever från andra kommuner. Den genomsnittliga betygspoängen ligger i nivå med övriga riket. Resultatet på det Samhällsvetenskapliga programmet, (MNS) har år 2009 dessutom ökat kraftigt och ligger en bra bit över snittet i riket år 2008.

Övergången till högre utbildning inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning ligger fortsatt något lägre än snittet i riket. I Norrtälje går 30 procent vidare till högre studier, medan genomsnittet i riket ligger på 40 procent. Om andelen ska öka förutsätter det sannolikt att fler elever väljer att gå ett studieförberedande program. Hittills har det varit svårt att motivera fler elever att välja ett studieförberedande program. Kommunens näringslivsstruktur med en hög andel småföretagare inom hantverks- och servicenäringarna, innebär att valet av ett yrkesförberedande program känns naturligt för många elever. Dessutom har ungdomsarbetslösheten i Norrtälje under de senaste åren varit låg.

Bra resultat även på yrkesförberedande program

Elever som valt ett yrkesförberedande program ligger också väl till vid en jämförelse med elever i andra kommuner. Enligt Skolverkets statistik för 2008 ligger Norrtälje lika med övriga landet eller över genomsnittet. Endast Barn- och fritidsprogrammets och Fordonsprogrammets elever visar på sämre genomsnittligt betygsvärde. Elprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Medieprogrammet och Häveröprogrammet visar på mycket bättre resultat än rikssnittet.

Eftersom andelen elever på yrkesförberedande program är så stor i Norrtälje dras dock den genomsnittliga betygspoängen i kommunen ned och ligger under genomsnittet i riket. För att betygspoängen ska öka fordras att i första hand eleverna på de yrkesförberedande programmen förbättrar sina studieresultat. Incitamentet för att nå de högre betygen tycks dock i stort sätt saknas på de yrkesförberedande programmen. Det räcker för det mesta att

man når målen för godkänt betyg på kurserna som ingår i utbildningen för att få arbete inom yrket.

Elever som inte blir behöriga

Andelen elever på Individuella programmet som trots att de valt att studera ändå inte lyckas bli behöriga för att tas in på nationellt eller specialutformat program ligger relativt konstant över tid. Bristande närvaro bland annat på grund av en komplicerad social situation har betydelse för de uteblivna studieresultaten. För elever som mår dåligt på grund av otrygga hemförhållanden kan skolarbetet kännas övermäktigt men skolan kan också vara den ventil och det trygga stöd som annars saknas i elevens vardag.

Att som skollädaingen föreslår snabbt uppmärksamma och följa upp bristande närvaro ger en signal till eleven att skolan är uppmärksam och har positiva förväntningar på goda studieresultat. Detta skulle möjligen kunna förbättra resultaten. Många av dessa elever är dessutom föremål för förvaltningsövergripande åtgärder.

Andelen elever på IVIK som inom överskådlig tid inte kommer att nå behörighet till gymnasieskolan ökar i antal. Deras framtid ser problematisk ut och det finns skäl att särskilt uppmärksamma deras situation.

Osäkerhet om varför eleverna inte fullföljer sin utbildning

Andelen elever som väljer att lämna sitt gymnasieprogram i förtid ligger på ca 25 procent. Andelen varierar stort mellan programmen och de yrkesförberedande programmen är klart överrepresenterade. Någon analys av bakomliggande orsaker finns inte redovisade i enheternas kvalitetsredovisningar, inte heller uppgift om när under utbildningen som avhoppet i huvudsak sker. All forskning visar att ungdomar som saknar fullständig gymnasieutbildning har en mycket svagare ställning på arbetsmarknaden än de som erhållit slutbetyg.

Det framkom vid förvaltningsledningens rådslag med representanter från de pedagogiska ledningsgrupperna att eleverna på yrkesförberedande program tidigt får en anknytning till arbetslivet och branschen via APU:n, den arbetsplatsförlagda utbildningen. Kontakterna uppmuntras från programmets sida, men de får inte sällan till följd att elever erbjuds anställning.

Eleverna börjar med att arbeta extra under studietiden. Många väljer sedan att hoppa av studierna helt för att istället arbeta. Om beskrivningen ovan stämmer behöver frågan om betydelsen av att eleverna fullgör sina studier tas upp med branschens företrädare och åtgärder för att uppmuntra eleverna att fullgöra sina studier diskuteras.

Bilden av yrken och studier

Eleverna som lämnade grundskolan 2007 fick besvara en enkät om hur de såg på valet till gymnasiet. 97 procent svarade att de var nöjda med sitt gymnasieval och 87 procent ansåg att de var nöjda med den hjälp de fått av sin studie- och yrkesvägledare. I samband med elevenkäten som riktade sig till elever i årskurs 2 på gymnasiet fick samma elever ta ställning till om de hade fått bra stöd inför valet till gymnasiet. Nu ansåg endast ca 50 procent av eleverna att de fått bra hjälp.

Resultatet kan tolkas som att den bild av gymnasieskolan som förmedlades i samband med valet till gymnasiet var otillräcklig och att de eventuella förväntningar man haft på utbildningen inte riktigt infriats. Det visar också på svårigheten med att informera och vägleda ungdomar. Det räcker inte med den information och vägledning som studie- och yrkesvägledarna tillhandahåller. Eleverna behöver även få förebilder och egna upplevelser av vad yrken och studier innebär. Dessutom behöver de tid för att bearbeta både upplevelserna och all den information som ges. Enligt Skolverket allmänna råd framgår att det är hela skolans ansvar.

Förstärkt ledningsorganisation = pedagogisk utveckling

Varje rektor har fått en pedagogisk ledningsgrupp med företrädare för de olika programmen som stöd i ledningsarbetet. Förändringen har syftat till att få igång ett långsiktigt pedagogiskt utvecklingsarbete på enheterna, vilket bygger på en samsyn kring hur man vill arbeta med elevernas lärande. Av enheternas kvalitetsredovisningar, och de signaler som förmedlades vid de pedagogiska rådslagen, framgår att den nya organisationen har haft stor betydelse för enheternas utvecklingsarbete under det senaste året och att den medverkat till förbättrade kunskapsresultat.

Uppstramning av och tydlighet kring förväntningar och krav

Att börja på gymnasiet är en ny erfarenhet för eleverna som kommer från grundskolan. Några enheter har arbetat med inskolningsprogram för sina nya elever. Till exempel har Samhällsvetenskapsprogrammet genomfört ett sådant som kallas, "att bli en gymnasist". Detta, tillsammans med ett aktivt arbete med tydliga regler och rutiner för närvaro, inlämning av uppgifter och betygssättning, har burit frukt i form av förbättrade studieresultat. En uppstramning kring skälen för att bevilja reducerat program har också skett.

Även DAV-enheten har identifierat bristande närvaro och restuppgifter som orsaker till att eleverna inte når målen i den utsträckning som de borde. Aktivt elevvårdsarbete och uppstramning av regler för inlämning av rester i kombination med "kom ikappdagar" har vänt utvecklingen och allt fler elever når målen. Tydlighet när det gäller vilka förväntningar och krav skolan har på eleverna tycks ha en mycket positiv inverkan på studieresultatet.

Nya pedagogiska arbetsformer

De flesta enheterna har lagt ner mycket arbete på att få fungerande arbetslag som arbetar mot de gemensamma programmålen. Arbetet har även inneburit att man i dag i varierande utsträckning samverkar mellan ämnena. Handel- och administrationsprogrammet har i många år bedrivit stora delar av utbildningen i projektform. Byggprogrammet har prövat att arbeta tematiskt med eleverna i årskurs 2 och 3. Det nystartade Musikproducentprogrammet valde att lägga upp elevernas skolarbete i form av produktionsprojekt, men har delvis frångått upplägget. Häveröprogrammet har jobbat tematiskt inom kärnämnen.

Hur de tematiska arbetsformerna har påverkat elevernas kunskapsresultat framgår inte tydligt. Dock kan konstateras att Handel- och administrationsprogrammet som jobbat längst i projektform ligger väl till när det gäller kunskapsresultaten, betydligt över snittet i riket. Även Häverögymnasiet, som arbetat med tematiska kärnämnesveckor, har lyckats nå mycket förbättrade resultat.

Erfarenheten visar att det tar tid att implementera nya pedagogiska arbetssätt både hos lärare och elever. Det kräver samsyn och god planering. I gengäld ställs eleverna inför en lärsituation som påminner om den som de kommer att möta i arbetslivet och de får träna de generella förmågor som enligt läroplan och program mål ska utvecklas under gymnasietiden.

Bristande förkunskaper

Flera arbetslag vittnar om att de måste lägga ner mycket tid på att hjälpa elever som saknar tillräckliga förkunskaper från grundskolan trots att de är behöriga. I gengäld finns det PRIV-elever som inte nått målen i grundskolan, men som klarar sig bra på A-kurserna. Det framkom vid förvaltningsledningens rådslag med de pedagogiska ledningsgrupperna.

Det kan förmodas att elever som har svårt att klara A-kurserna lyckades nå målen i motsvarande grundskoleämne under vissa givna och gynnsamma omständigheter. Elevernas kunskaper kanske inte var tillräckligt väl befästa när de började på A-kursen. Å andra sidan kan lärandet på gymnasiet vara organiserat på ett sätt som eleverna inte känner igen och som de har svårt att anpassa sig till. Oavsett vilket, visar resultaten på vikten av kollegial dialog mellan pedagoger i grundskolan och gymnasiet i de enskilda ämnena.

Ökat självförtroende ger förbättrade resultat

Estetiska programmet har vänt en mycket negativ trend där tidigare över 50 procent av eleverna hade reducerade kurser i ämnet matematik. En ny lärare har anställts som fått i uppgift att stötta alla elever som saknade betyg i matematik A och B. Insatsen har burt frukt, och andelen elever som lyckats nå målen i matematik B ökade från 49 procent till 95 procent. Endast tre elever hade reducerat program när de lämnade gymnasiet med slutbetyg i våras. Ökade krav och positiva förväntningar har gjort att eleverna har lyckats. Elevernas

kunskaper och självförtroende har vuxit och fem elever har till och med valt att fortsätta med matematik C.

Gymnasiesärskolan

Individuella förutsättningar och betydelsen av trygghet och trivsel

Eleverna som är inskrivna på gymnasiesärskolan har mycket olika individuella förutsättningar när det gäller att tillgodogöra sig innehållet i utbildningen, vilket delvis avspeglar sig delvis i kunskapsresultaten. Inom ramen för de förutsättningar som varje elev har arbetar skolan med att hjälpa eleven till förbättrade resultat. Den omgivande miljön är mycket betydelsefull, och känslan av trivsel och trygget förbättrar eleverna möjlighet att lyckas i skolan

Vuxenutbildningen

Tydlig målbild viktig för framgångsrika studier

Inom vuxenutbildningen tillämpas ett flexibelt arbetssätt som innebär att eleverna får ta ett större ansvar för sitt lärande än vad de kanske har varit vana vid tidigare. Det ställer andra krav på de studerande. Studerande som har en tydlig bild av vart studierna ska leda till tenderar att prestera bättre resultat än de som har en otydlig målbild.

Bra med fasta startdatum

Det senaste läsåret har fasta startdatum införts inom kommunens vuxenutbildning. Det har haft en positiv inverkan på kvaliteten på de beslut de studerande fattat kring sina studier. Tid till eftertanke och planering inför kommande studier har inneburit att besluten numera ofta är bättre underbyggda. Tillsammans med en väl planerad introduktion och en stödjande struktur för lärandet har bättre förutsättningar skapats än tidigare då löpande intag tillämpades.

Mål 2 Likvärdig bedömning och betygsättning garanteras

Gymnasieskolan

Aktiva insatser för att utveckla bedömarkompetensen.

Både inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen har arbete lagts ner på att förbättra lärarnas bedömarkompetens, och på att öka likvärdigheten i bedömning och betygsättning. En gemensam utbildningsdag anordnades och tid avsattes för att alla arbetslag skulle få tid till att analysera sitt arbete med bedömning och betygsättning. Lärarna har även hjälpts åt med rättning av prov och inlämningsuppgifter. Av enheternas egna analyser framgår dock att man fortfarande har en bit kvar innan målet nåtts.

Nästan alla enheter har gjort jämförelser mellan resultaten på Nationella proven och elevernas kursbetyg. Dessa visar på brister i överensstämmelse. Någon total överensstämmelse mellan betyg och resultat på Nationella prov är dock inte eftersträvansvärd, särskilt inte på individnivå. Det Nationella provet kan infalla vid ett tillfälle när man befinner sig halvvägs in i en kurs. Dessutom har läraren många andra tillfällen när de bedömer elevernas kunskaper. En del elever har dessutom svårt att visa vad de kan i en provsituation. Det gäller särskilt elever som inte är så vana vid prov. Nationella proven är främst en hjälp för läraren att se om man ligger på rätt nivå i de bedömningar man gör och ska inte ses som ett facit på hur likvärdig betygsättningen är.

Enheternas arbete behöver samordnas

Det är viktigt att eleverna får vara med och påverka valet av redovisningssätt. Det förbättrar sannolikt deras möjligheter att visa vad de kan. Kunskap om innehållet i kursplaner och vad som krävs för att nå de olika betygsstegen är också en förutsättning för att bedömning och betygsättning ska upplevas som likvärdig. Elever som har knäckt koden för hur bedömning och betygsättning sker, har lättare att navigera mot goda kunskapsresultat.

Därför behöver arbetet med att tydliggöra innehållet i kursplaner och betygskriterier intensifieras. Varje enhet tycks ha sin egen agenda när det gäller arbetet med att tolka kriterier och kursplaner och man har kommit olika långt i detta arbete. För att nå ökad likvärdighet krävs samordning av arbetet mellan pedagoger som undervisar i samma ämne men på olika program.

Gymnasiesärskolan

Komplicerat med betygsättning inom gymnasiesärskolan

Det som är kännetecknande för gymnasiesärskolan är att bedömningen av elevernas kunskaper med nödvändighet måste ske på olika sätt. Elevernas individuella förutsättningar ser så olika ut och undervisning och redovisning måste anpassas till dessa. Det har i gengäld inneburit att lärarna har kommit långt i arbetet med att skapa likvärdiga förutsättningar för eleverna att nå målen i undervisningen. Däremot brottas lärarna med svårigheten att eleverna inte förstår på vilka grunder betygen sätts.

Vuxenutbildningen

Behov av kollegiala kontakter

Diskussionen om ökad likvärdighet i bedömning och betygsättning har påbörjats, och intresset för fortsatt dialog tycks vara stor. Behovet att få möta ämneskollegor för att diskutera tolkning av kursplaner, betygskriterier och underlag för bedömning delas med gymnasieskolan, som dessutom undervisar i samma ämnen och kurser som lärarna inom vuxenutbildningen. Trots det sker inget utbyte mellan skolformerna.

Mål 3 Delaktighet i och erfarenhet av demokratisk fostran ökar

Gymnasieskolan

Betydelsen av skolledningens agerande

Resultaten på elevenkäten i årskurs 2 visar tydligt hur elevernas inställning till om de har stort inflytande samvarierar med deras uppfattning om skolledningens intresse för vad eleverna tycker. Sannolikt räcker det inte med att skapa olika fora där eleverna har möjlighet att framföra sina synpunkter. Det fordras också att man verkligen visar att man tror på att eleverna har något betydelsefullt att bidra med och att dessa bidrag gör skillnad i elevernas vardag.

Mål 4 Insyn i elevernas kunskapsutveckling ökar

Gymnasieskolan

Utvecklingssamtalen ska ge nya insikter

Det har redan framkommit att många elever tycker att utvecklingssamtalen inte ger så mycket. Lärarna samlar in uppgifter om hur det går för eleven i de olika ämnen och redovisar sedan vad som framkommit, dvs blir bara en förmedlare av andra lärares information och där stannar som regel samtalet om elevens kunskapsutveckling. För att eleverna ska tycka att utvecklingssamtalet är meningsfullt fordras att samtalet ger nya insikter. Det kräver i sin tur andra underlag att diskutera utifrån.

Målen som eleven ska nå uttrycks mer som förmågor som ska uppnås än som vilka fakta som ska inhämtas. I samband med rådslagen med de pedagogiska ledningsgrupperna framkom att på Samhällsvetenskapsprogrammet handlade utvecklingssamtalen i första hand om att synliggöra för eleven vilka dessa förmågor var och vilken betydelse de hade för kunskapsutvecklingen. Hur eleven låg till i enskilda ämnen utgjorde endast bakgrundsinformation till samtalet.

Inom de flesta enheterna har arbetet med tolkning av målen påbörjats och ibland även kommit långt, men att precisera vilka generella förmågor som eleven behöver utveckla har på de flesta håll inte påbörjats. Kan man enas inom dessa områden finns goda förutsättningar för lärarna att samverka kring hur de kan hjälpa eleverna i deras kunskapsutveckling. Det är den kunskapsutvecklingen utvecklingssamtalet bör handla om. Underlaget för ett sådant samtal består snarare av arbetslagets samlade analys och bedömning av elevens utveckling av sina förmågor än av hur eleven ligger till i enskilda kurser.

Självvärdering och reflektion

Det framgår av enheternas kvalitetsredovisningar att elevernas erfarenhet av självvärdering är mycket begränsad och därmed också tiden för reflektion kring det egna lärandet. Tidigare har det varit en del fokus på att elever har olika lärostil, det vill säga att man lär på olika sätt. Eleverna har fått kartlägga sin personliga lärostil. Resonemangen har varit kopplade till att elever lär på olika sätt och på att försöka anpassa lärmiljön så att den bättre passar olika lästilar. Det som avses med självvärdering är istället att eleverna reflekterar över hur de utvecklar sina förmågor och var de befinner sig på sin väg mot målen.

9. ÅTGÄRDER FÖR FÖRBÄTTRING

Mål 1 Kunskapsresultaten ska förbättras

Gymnasieskolan

Bättre uppföljning och analys av elevernas avhopp

Andelen elever som väljer att avbryta sina studier i gymnasieskolan är för stor. En samlad kartläggning av bakomliggande orsaker bör ske i syfte att identifiera svagheter, dels i det pedagogiska arbetet med eleverna, dels i information och vägledning inför valet till gymnasiet. Förvaltningskontoret kommer att ta initiativ till att enheterna gör en avbrottsutredning för varje enskild elev som lämnar gymnasieskolan i förtid. Resultatet kommer att analyseras och förslag till åtgärder redovisas. Att följa upp och utvärdera elevernas studieavbrott kommer i fortsättningen att bli en viktig del i enheternas systematiska kvalitetsarbete.

Förbättra kontakterna med arbetslivet

Flera av de yrkesförberedande programmen har programråd där branschorganisationerna är representerade. Där finns en tradition och engagemang som innebär en väl utvecklad samverkan mellan skola och yrkesliv. Kopplingen till yrkeslivet är dock inte lika stark inom alla gymnasieprogram. Gymnasieprogram med otydlig koppling till yrke och bransch har svårare att nå företrädare som kan engagera sig i utbildningens innehåll utifrån en professionell plattform som branschföreträdare. Detta är ett problem som kan få till följd att skola och arbetsliv i sämsta fall drar åt olika håll.

Det framgår av intervjuerna med årskurs 3-eleverna att de inte kände till hur APU:n påverkar betygssättningen i olika kurser. En bättre förståelse för kopplingen mellan hur kunskaper förvärvade på arbetsplatsen samverkar med innehållet i kurserna på programmet skulle gynna kunskapsresultaten och förhoppningsvis öka elevernas intresse för att stanna kvar i utbildningen. Att handledaren förstår sin uppgift och vet vilka underlag arbetsplatsen ska bidra med till bedömningen av elevernas kunskaper måste göras tydlig. Inom ramen för dessa kontakter borde incitament för eleverna att nå de högre betygen kunna utformas.

Elever i behov av extra stöd

Av enheternas kvalitetsredovisningar framgår hur man löst frågan om extra stöd till elever som tidigare fått hjälp på SOL, Rodengymnasiets skriv- och lässtudio. På de flesta enheterna har det skett inom ramen för undervisningen på programmet. Tid har avsatts i ordinarie lärares tjänster och/eller särskild lärare har anställts för att hjälpa eleverna. I några fall har dessa haft specialpedagogisk utbildning. Enheterna redovisar att förändringen mot att stödet nu ges på programmen varit positiv.

Av elevenkäten i årskurs 2 framgår att eleverna under läsåret som gått i lika stor utsträckning som tidigare anser att de får extra hjälp om de behöver det, det vill säga 70 procent. Samtidigt har andelen elever som når målen i svenska, engelska och matematik ökat. En mer grundlig uppföljning bör ske av hur stödet till elever tillgodoses, framförallt till dem med mycket stora svårigheter. Det är viktigt att den leder till en noggrann utvärdering och till förslag som beskriver hur det fortsatta utvecklingsarbetet med att hjälpa eleverna ska ske.

Strategi för att hjälpa elever som inte blir behöriga

Inom Individuella programmet finns ett stort antal elever inskrivna som inte under överskådlig tid kommer att nå behörighet för att tas in på nationellt eller specialutformat program. Bakgrunden till elevernas bristande studieframgång är ofta komplex och det finns inga enkla lösningar på deras situation även om Individuella programmet tillsammans med andra samhällsinstanser hela tiden arbetar med frågan.

Nu har ytterligare en grupp tillkommit nämligen ett antal nyinskrivna elever på IVIK med mycket bristfällig utbildningsbakgrund. En förvaltningsövergripande strategi för hur man på bästa sätt kan hjälpa dessa ungdomar behöver utarbetas.

Stärk ämnena!

Arbetslagen har blivit allt bättre på att samverka kring elevgrupper och samsynen när det gäller program mål och gemensamt förhållningssätt till eleverna har förbättrats. Inte minst har den nya ledningsorganisationen med pedagogiska ledningsgrupper bidragit till den positiva utvecklingen.

Att hålla sig uppdaterad om nyheter inom den pedagogiska forskningen och utbyta erfarenheter med ämneskollegor har stor betydelse för utveckling av undervisningen i ämnet. Därför föreslås att det vid sidan om den ordinarie organisationen inrättas ämnesnätverk där ämneskollegor ges tillfälle att i dialog och samverkan mötas kring olika frågeställningar. Nätverken ersätter nuvarande ämneskonferenser. De bör ledas av nätverksledare som får processledarutbildning inför uppdraget. På sikt bör även en dialog ske med ämnesnätverken inom grundskolan.

Samtidigt förstärks stödet till de pedagogiska ledningsgrupperna så att den positiva utvecklingen inom enheter, program och arbetslag inte avstannar.

Mål 2 Likvärdig bedömning och betygsättning garanteras

Gymnasieskolan

Uppföljning av elevernas kunskapsresultat

I samband med rådslagen med de pedagogiska ledningsgrupperna framkom att eleverna hade skiftande förkunskaper när de börjar på gymnasiet. Det gällde framförallt i matematik. Därför görs nu en uppföljning av elevernas kunskapsutveckling från grundskolans lägre åldrar vidare upp till gymnasiet, till att börja med i matematik. Resultatet används så småningom som underlag för dialog mellan lärare som är verksamma i grundskolan och gymnasieskolan.

Utnyttja nätverken för ökad likvärdighet

På de flesta program saknar lärarna ämneskollegor som kan vara ett stöd vid rättning av prov och inlämningsuppgifter. Spontana kontakter tas för att hjälpas åt, men det sker inte systematiskt. Det är viktigt att tillsammans med andra som undervisar i samma ämne skapa en gemensam bild av hur kursplaner och betygskriterier ska tolkas och att dessa kommuniceras på ett sätt som skapar likvärdighet i bedömning och betygsättning mellan olika program. Därför föreslås att lärarna inom ramen för de nätverk som föreslagits ovan hittar former för ett samarbete som sträcker sig över programgränserna och som främjar likvärdigheten.

Gymnasiesärskolan

”Eget nätverk”

Arbetet med likvärdig bedömning och betygsättning i gymnasiesärskolan har på börjats och man har kommit en bra bit på väg. Skolverket har fått i uppdrag att ta fram ett stödmaterial om betyg och kunskapsbedömning i sarskolan. Detta har nyligen publicerats och bör tas tillvara. Lärarna inom sarskolan föreslås bilda ett eget nätverk för att tillsammans få tillfälle att diskutera kunskapsbedömning med stöd av Skolverket material.

Vuxenutbildningen

Vux med i nätverken

Ovan föreslås att kollegiala nätverk inrättas inom gymnasieskolan som ett stöd för ämneskollegor när det gäller arbetet mot ökad likvärdighet i bedömning och betygsättning. Härmed föreslås att även pedagoger inom vuxenutbildningen bjuds in att medverka i dessa nätverk.

Mål 3 Delaktighet och erfarenhet av demokratisk fostran ökar

Gymnasieskolan

Använd ordinarie undervisningstid

Det framkommer i enheternas kvalitetsredovisningar att klassråden är den svagaste länken i skolans demokratikedja. Att schemalägga tid för klassråd inom ordinarie undervisningstid skulle vara en viktig signal från skolledningen när det gäller att visa att elevernas inflytande och åsikter verkligen tillmäts betydelse.

Dessutom framkom vid elevintervjuerna med årskurs 3-eleverna att man önskade mer inflytande över planering av undervisning och redovisning av underlag för bedömning. Den delaktighet som då avses bör ske inom ramen för varje kurs och på ordinarie undervisningstid.

Ge eleverna möjlighet att tycka till i Fronter

Inom ramen för den nya lärplattformen finns möjlighet för lärarna att utforma kursutvärderingar. Den möjligheten har några enheter utnyttjat men den bör tas till vara av flera. På ett mycket enkelt sätt kan eleverna anonymt göra sin röst hörd och ge läraren återkoppling på vad som varit bra eller mindre bra under kursen. På så sätt görs eleverna delaktiga i skolans arbete med att utveckla verksamheten.

Gymnasiesärskolan

Anpassning av elevenkäten

Det framgår av RSU-enhetens kvalitetsredovisning att eleverna har svårt att ta ställning till de påståenden som ingår i nuvarande elevenkät. Därför bör en anpassning till gymnasiesärskolans elever göras. Den skulle eventuellt kunna göras i Fronter. Arbetet bör även omfatta grundsärskolan som har framfört liknande synpunkter, samt särvox.

Vuxenutbildningen

Brukarenkät

De studerande inom vuxenutbildningen har inte getts samma möjligheter att framföra sina synpunkter när det gäller frågor som rör utbildningen som eleverna i ungdomsgymnasiet. Därför kommer de vuxenstuderande under hösten 2009 ges tillfälle att besvara en brukarenkät som riktar sig särskilt till dem. Den kommer att innehålla frågor som är gemensamma med ett antal andra kommuner i länet. Resultatet kommer att utgöra en del av underlaget för vuxenutbildningens kvalitetsarbete under nästa år.

Mål 4 Insyn i elevernas kunskapsutveckling ökar

Gymnasieskolan

Använd Fronter så frigörs tid till att prata om rätt saker

Den nya lärplattformen Fronter innebär att all bedömning av underlag för betygsättning kan läggas ut så att de blir tillgängliga för elev och föräldrar, men även för övriga lärare som har eleven i sina kurser. Härigenom får alla samma information om hur eleven ligger till i de enskilda ämnena. Mentor behöver inte längre samla in omdömen från undervisande lärare inför utvecklingssamtalet och kan istället använda tiden till analys och förberedelser. Det innebär att utvecklingssamtalet kan ges ett annat innehåll, som istället handlar om eleven kunskapsutvecklingen i mer generella termer.

Låt eleverna få tid att reflektera över sitt eget lärande

Eleverna bör ges tillfälle att inom ramen för den ordinarie undervisningen reflektera över sin kunskapsutveckling. Detta bör ske på ett strukturerat sätt och utgå från de förmågor som eleven förväntas utveckla under sin gymnasieutbildning och de personliga mål som eleven har satt upp. Elevernas reflektion, självvärdering och egna tankar kring lärandet bör ges en central roll i utvecklingssamtalen. På sikt bör eleverna själva få ta ansvar för att hålla i utvecklingssamtalen.

Gymnasiesärskolan

Fortsatt arbete

Arbetet med att synliggöra kunskapsmålen och utveckla dokumentationen kring elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen fortsätter. Användning av lärplattformen Fronter bör övervägas.

Vuxenutbildningen

Fronter i vuxenutbildningen

Många kurser som anordnas inom vuxenutbildningen finns idag upplagda i lärplattformen Fronter. Härigenom erbjuds de studerande att läsa kurserna i via olika distanslösningar. Det framgår inte av kvalitetsredovisningen om information till eleven i form av resultat på inlämningsuppgifter, provresultat etc. läggs ut i Fronter. Om så inte sker föreslås att detta blir ett utvecklingsområde inom vuxenutbildningen.

10. BESLUT OCH ANSVAR

Ansvarig för att föreslagna åtgärder vidtas vilar på förvaltningschefen.